

МИТНИЙ ПОСТ-АУДИТ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Посилення зовнішньоекономічних зв'язків, збільшення торгівлі та прискорення євроінтеграційних процесів в Україні вимагає постійного удосконалення та посилення ефективності провадження митної справи та контролю за здійсненням таких операцій через підвищення рівня національної та зовнішньоекономічної безпеки. Одним з таких напрямків є митний контроль, що дозволяє забезпечувати прозорість механізмів перевірки суб'єктів господарювання. Порухення з боку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності у питаннях митного оформлення, завищення чи заниження митної вартості на товари, визначення штрафів за порушення митних правил, застосування стягнення та конфіскації свідчить про важливість та актуальність використання контролю за такими операціями шляхом митного пост-аудиту.

Однак, Державна митна служба України декларує, що «Документальні перевірки дотримання вимог законодавства України з питань митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів на період до припинення чи скасування воєнного, надзвичайного стану на території України, відповідно до законодавчо прийнятого рішення починаючи з квітня поточного року, не проводяться. На період дії воєнного стану також зупинено і перебіг строків давності, визначених податковим законодавством. Це означає, що період воєнного стану не враховується при розрахунку строків давності для цілей притягнення платника податків до відповідальності, якщо він порушив законодавство» [1]. Але слід зауважити, що імплементація міжнародних норм та стандартів вимагає змін у галузі митної справи, зокрема в питаннях митного оформлення та митного контролю через скорочення термінів та обсягів митних процедур, проте такий перехід не повинен мати вплив на якість та ефективність їх проведення. Тому, Митний кодекс України надає повноваження митним органам проводити митний пост-аудит, а саме перевірку після митного оформлення товарів за допомогою документальних виїзних або невиїзних перевірок, також такі перевірки можуть мати плановий або позаплановий характер.

Тому, одночасно посадовими особами підрозділів митного аудиту в період дії воєнного стану здійснюється постійний аналіз митних оформлень на предмет виявлення ознак порушень митного законодавства шляхом аналізу документів та відомостей, які надавалися митним органам під час митного оформлення товарів, що переміщувались на митну територію України [1]. Загалом митний аудит розглядається у двох напрямках – пост-аудит та аудит. Митний пост-аудит полягає у перевірці діяльності суб'єктів господарювання під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності після завершення митного оформлення, в той час митний аудит проводиться на основі аудиторських програм з огляду профілю ризиків та може мати постійний, циклічний або вибірково-характер здійснення.

Митницями Державної митної служби України за період квітень–серпень 2023 року [1] «виявлено майже 1270 фактів, які мають ознаки порушень митного законодавства в частині законності надання (отримання) пільг і звільнення від оподаткування, правильності визначення бази оподаткування імпортованих товарів, порушення правил класифікації згідно з УКТ ЗЕД, недотримання вимог митних режимів та інші. Загальна сума митних платежів за результатами виявлених порушень становить майже 645 млн. гривень. Враховуючи, що 874 факти або 70 % порушень митного законодавства виявлено на підставі отриманих відповідей від уповноважених органів іноземних держав щодо не підтвердження автентичності документів поданих митному органу під час здійснення митного оформлення товарів Держмитслужба звернулась до Міністерства фінансів України з пропозицією про поновлення проведення документальних невиїзних перевірок».

Таким чином, імплементація міжнародних норм щодо спрощення митних процедур та митного оформлення сприяє збільшенню рівня контролю за суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та забезпеченню прозорості, якості та ефективності діяльності митних органів. Відновлення та посилення митного пост-аудиту у післявоєнний період згідно Митного кодексу України полягає у здійсненні документальних перевірок, які передбачають перевірку правильності заповнення митних декларацій, декларацій митної вартості та в достовірності зазначених в них даних, законності ввезення товарів на митну територію України, а також достовірності, своєчасності, повноти нарахування і сплати митних платежів та інших необхідних платежів. Налагоджена система митного пост-аудиту, посилення законодавчої бази та розробка ефективних форм здійснення таких перевірок у післявоєнний період сприятиме становленню ефективної та сучасної митниці.

Список використаних літературних джерел:

Митний аудит в умовах воєнного стану. *Державна митна служба України*. URL: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/mitnij-audit-v-umovakh-voennogo-stanu-948>